

Neoklasicismus a Nová věcnost

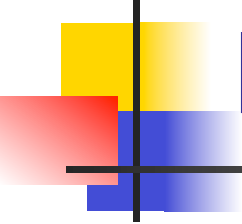
Dějiny hudby 20. století

Neoklasicismus

- označení přejímáno z francouzštiny, posuny významů mezi originálem a němčinou (Neoklassik)
- Literatura
  - Miloš Schnierer: Proměny hudebního neoklasicismu. Praha 2005.
  - Josef Bek: Hudební neoklasicismus. Praha 1982.

Institucionální proměna hudebního života „nové hudby“

- Vereinigung schaffender Tonkünstler
Wien 1904-5
- Nová maďarská hudební společnost
Bartók 1911 Budapest
- Société Musicale Indépendante 1909
Paris předseda G. Fauré
- Wien – Verein für musikalische
Privataufführungen – listopad 1918

ISCM

- *Mezinárodní společnost pro soudobou hudbu*
- *International Society for Contemporary Music*
- *Internationale Gesellschaft für neue Musik*
- 1922 festival komorní hudby v Salcburku
- založena 1923 – předseda Edward J. Dent
- Festivaly 1924 a 1925 v Praze

Berlín jako centrum „nové hudby“

- 1. berlínská písňová škola Friedrich Wilhelm Marpurg *Berlinische Oden und Lieder* (3. díly, 1756-1763)
- 2. berlínská písňová škola Johann Friedrich Reichard a Carl Friedrich Zelter
- přelom 19. a 20. století - berlínská opereta (Paul Lincke, Walter Kollo) a kabaret (Überbrettel 1901).

Melos

- 1. číslo 1.2.1920
- Hermann Scherchen – článek o pracovních oblastech časopisu:
  - Problém prolomení tonality
  - Vztah hudby a slova – zejména v opeře
  - Vztahy k jiným uměním
  - Sociologická základna hudby

Opera

- Unter den Linden
- Krolloper

Hudební školství

- *Meisterklasse für Komposition der Preußischen Akademie der Künste*
  - dříve Meyerbeer, Bruch, Humperdinck, Strauss
  - Ferruccio Busoni 1920-24, žáci Philipp Jarnach, Kurt Weill
  - Arnold Schönberg 1925-1933
- *Hochschule für Musik*
  - Franz Schreker (1878-1934) učitelem skladby 1920-1933
  - Paul Hindemith v letech 1927-38

Ferruccio Busoni (1866-1924)

- *Entwurf einer neuen Ästhetik der Tonkunst*, Terst 1907, Leipzig 1916
- *Junge Klassizität* 1920 publikovaný dopis Paulu Bekkerovi
- *Fantasia contrappuntistica* pro kl., 1910, 1922
- *Toccata* 1921
- opery:
  - *Arlecchino* 1913-17
  - *Turandot* 1916-17
  - *Doktor Faust* 1916-24, dok. Jarnach, prem. 1925 Dresden

Neue Sachlichkeit

- „nová věcnost“ – označení používané od 20. let původně pro postexresionistické malířství, v okruhu Melosu přeneseno na hudbu (Hindemith)

Gebrauchsmusik

- ve 20. letech se označení objevuje nejprve mezi muzikology, pak proniká do hudební kritiky.
- Paul Nettl – 1921-22 *Gebrauchsmusik a Vortragmusik*, Leo Kestenbergl *Gebrauchsmusik proti „Konzertmusik“*
- Heinrich Besseler 1925, inspirován Heideggerem (das Vor- und Zuhandene, Ding a Zeug)
- nejprve *Gebrauchsmusik a eigenständige Musik*, později nahradil párem *Umgangsmusik a Darbietungsmusik*

Jazz v Německu

- Paul Bernhard: *Jazz. Eine musikalische Zeitfrage* (1927)
- Alfred Baresel: *Das neue Jazzbuch* (1929)
- U nás E. F. Burian: *Jazz* (1928)

Paul Hindemith (1895-1963)

- expresionistické jednoaktovky:
  - Mörder, Hoffnung der Frauen 1919
  - Das Nusch-Nuschi (1920)
  - Sancta Susanna (1921)
- Další opery:
  - Cardillac (1926)
- Zeitoper:
  - Hin und zurück (1927)
  - Neues vom Tage (1928-29)
  - Lehrstück (1929) – Brecht
- Mathis der Maler (1933-35)
- Die Harmonie der Welt (1956-57)

Konzertmusik op. 41

- pro festival v Donaueschingen 1926 – úkolem bylo vytvořit „Gebrauchsmusik unterhaltenden Charakters“ pro vojenskou dechovku
- části:
  - Konzertante Ouvertüre
  - Variationen über das Lied „Prinz Eugen“
  - Marsch

Ernst Křenek (1900-1991)

- Zwingburg (1922)
- Der Sprung über den Schatten (1923)
- Orpheus und Euridike (1923)
- Jonny spielt auf (1926), premiéra Lipsko 1927
- Das Leben des Orest (1930)
- Karl V. (1933) premiéra 1938 Praha

Kurt Weill (1900-1950)

- Der Zar läßt sich photographieren (1927)
- Dreigroschenoper (1928)
- Mahagony 1927 (Lotte Lenya v hlavní roli)
- Aufstieg und Fall der Stadt Mahagony (1929)
- Der Lindenbergflug (1929)
- Der Jasager (1930)
- muzikály:
  - Lady in the Dark (1941)
  - One Touch of Venus (1943)

Epické divadlo Bertolda Brechta

- *Anmerkungen zur Oper Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny* 1931
- dramatická proti epické formě
- scéna „ztělesňuje“ děj oproti vyprávění
- vciťování diváka proti pozorovateli
- pocity proti rozhodnutím